

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК І МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

ПЕТРОВ Павло
ГОЛОВКО Іван

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до семінарських занять
з дисципліни:
«Інформаційно-аналітична діяльність у
міжнародних відносинах»

ДНІПРО, 2025

Рекомендовано Вченою радою факультету суспільних наук і міжнародних відносин Протокол № 1 від 18.09.2025 р.

Рецензент:

Іщекно І.В.

д-р. політ. наук, проф., завідувач кафедри міжнародних відносин
Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Воронова Т.В.

канд. політ. наук, доц., доц. кафедри політології, соціології та
публічного управління Дніпровського національного університету
імені Олеся Гончара

П 29 Петров, П., Головка, І. (2025). Методичні рекомендації до семінарських занять з дисципліни: «Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах». ДНУ: Електронне видання. 50.

Методичні рекомендації до семінарських занять з дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах» (ІАДМВ) призначені для студентів спеціальностей 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії та спрямовані на формування професійної аналітичної компетентності в умовах сучасного інформаційного суспільства. Матеріал охоплює базові та прикладні аспекти аналітичної роботи у сфері міжнародних відносин, зокрема: методологічні підходи до створення інформаційно-аналітичних продуктів; огляд міжнародних інформаційних агентств і механізмів впливу на глобальний інформаційний простір; аналіз технологій державного брендингу, цифрової дипломатії та інформаційної безпеки; особливості організації аналітичної діяльності в Україні.

ЗМІСТ

Вступ	4
Тема 1. Організаційні моделі аналітичних центрів у системі міжнародної політики	6
Тема 2. Цифрові комунікаційні стратегії держав у міжнародному середовищі	12
Тема 3. Порівняльний аналіз моделей електронного урядування	17
Тема 4. Глобальні цифрові платформи як актори міжнародної політики	22
Тема 5. Репутаційні стратегії держав у міжнародному інформаційному просторі	27
Тема 6. Оцінювання ефективності цифрової дипломатії	32
Тема 7. Інструменти електронної демократії у міжнародному вимірі	37
Тема 8. Аналітичне моделювання інформаційних конфліктів у міжнародному середовищі	42
Рекомендована література	47

ВСТУП

Методичні рекомендації до семінарських занять з навчальної дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах» призначені для здобувачів вищої освіти спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. Вони спрямовані на організацію системної підготовки студентів до семінарів, розвиток навичок професійної дискусії, критичного мислення та прикладного аналізу міжнародних подій і процесів на основі перевірених даних і релевантних джерел.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти системних знань і практичних навичок збору, верифікації, обробки, аналізу та інтерпретації інформації про міжнародні процеси, зовнішню політику держав, регіональні системи та глобальні тенденції розвитку, а також оволодіння методами підготовки аналітичних матеріалів для прийняття управлінських і зовнішньополітичних рішень. Семінарські заняття в межах дисципліни орієнтовані на відпрацювання прикладних умінь: формування інформаційного запиту, оцінювання достовірності джерел, порівняння наративів, роботу з документами й статистикою, підготовку аналітичних довідок/записок, коротких оглядів і презентацій результатів аналізу.

Рекомендації побудовані за практико-орієнтованим принципом і передбачають виконання завдань, наближених до реальної діяльності аналітичних та комунікаційних підрозділів: аналіз офіційних повідомлень, міжнародних документів, матеріалів медіа та експертної аналітики, а також підготовку узагальнень і висновків у форматах, що застосовуються в професійному середовищі. Окрема увага приділяється дотриманню стандартів академічної доброчесності, коректному цитуванню, уникненню маніпуляцій та відповідальному використанню інформації у публічному й професійному спілкуванні.

Вивчення дисципліни та робота на семінарських заняттях забезпечують формування наступних компетентностей:

- ЗК03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК08. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК11. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- СК06. Здатність застосовувати засади дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами).
- СК12. Здатність до здійснення комунікації та інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами).

Методичні рекомендації покликані уніфікувати вимоги до підготовки та участі студентів у семінарах, окреслити очікувані результати й формат виконання завдань, а також підтримати формування професійної культури аналітика-міжнародника, здатного працювати з інформацією в умовах високої динаміки міжнародних процесів і інформаційних ризиків.

ТЕМА 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ МОДЕЛІ АНАЛІТИЧНИХ ЦЕНТРІВ У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ

Мета семінару

- зрозуміти, що таке **аналітичні центри (think tanks)** у міжнародних відносинах і чим вони відрізняються від академії, медіа та державних структур;
- розібрати, як аналітичні структури впливають на **прийняття зовнішньополітичних рішень** (прямо/опосередковано);
- сформулювати уявлення про **професійну аналітичну діяльність**: стандарти, етика, методи, робота з джерелами;
- навчитися робити базовий **організаційний аналіз** аналітичного центру та оцінювати його вплив;
- спроектувати структурну модель інформаційно-аналітичного підрозділу при органі влади;
- відпрацювати підготовку короткої **аналітичної записки** щодо міжнародної події із чіткою джерельною базою.

Очікувані результати навчання

Після семінару студент(ка) вміє:

- класифікувати аналітичні центри за типом фінансування, аудиторією, продуктами та рівнем незалежності;
- пояснювати місце аналітики в політичному циклі: порядок денний → рішення → імплементація → оцінка;
- застосовувати принципи професійної аналітики (об'єктивність, прозорість джерел, перевірка фактів, робота з невизначеністю);
- підготувати профіль think tank'у та зробити висновок про канали його впливу;
- створити структуру аналітичного підрозділу під конкретну функцію органу влади;
- написати коротку аналітичну записку (1–1,5 стор.) з коректним переліком джерел.

Питання 1. Типологія аналітичних центрів у міжнародних відносинах

Теоретичне пояснення

Аналітичні центри – організації, що виробляють **прикладні знання** для політики: оцінюють ситуації, генерують варіанти рішень, формують наративи, готують прогнози.

Критерії типології (найзручніші для аналізу):

- **за інституційною формою**: незалежні НУО / при університетах / при уряді / партійні / корпоративні;
- **за фінансуванням**: гранти, державні контракти, донори, бізнес, ендаументи;

- 🎯 **за аудиторією:** уряд, парламент, міжнародні організації, медіа, бізнес, громадськість;
- 📄 **за продуктами:** policy brief, довідка, прогноз, ризик-аналіз, моніторинг, брифінг, сценарії;
- ⚖️ **за рівнем незалежності:** від advocacy-центрів (чітка позиція) до «нейтральних» аналітичних структур.

🖌️ Практичне завдання: «Класифікатор think tank'ів (швидка типологізація)»

Формат: пари.

Інструкція:

1. Викладач пропонує 6 «описів організацій» (короткі профілі без назв) або студенти самі беруть 3 реальні приклади.
2. Для кожної організації визначте 5 параметрів:
 - форма (університетська/НУО/державна/партійна/корпоративна),
 - модель фінансування (ймовірна),
 - головна аудиторія,
 - тип продукту,
 - рівень незалежності (низький/середній/високий) + 1 аргумент.
3. Висновок: які моделі найбільш впливові у зовнішній політиці і чому?

Вихід: таблиця + 5–6 речень висновку.

Питання 2. 🏛️ Місце аналітичних структур у механізмі прийняття зовнішньополітичних рішень

📖 Теоретичне пояснення

Аналітика «входить» у зовнішньополітичні рішення через кілька каналів:

- 📌 **agenda-setting:** формування порядку денного (яка проблема важлива);
- 🗣️ **problem framing:** як інтерпретувати проблему (рамка/наратив/поняття);
- 📄 **варіанти політики:** альтернативи (policy options) + оцінка ризиків;
- 🤝 **коаліційна підтримка:** аргументи для партнерів/громадськості/парламенту;
- 🔔 **публічний вплив:** через медіа, експертні коментарі, дебати.

Урядові аналітичні підрозділи частіше працюють як «інтелектуальний штаб», а незалежні центри — як «зовнішній генератор рамок» і «постачальник легітимації».

🖌️ Практичне завдання: «Карта впливу: хто на що впливає?»

Формат: групи 3–4.

Інструкція:

1. Візьміть політичний цикл: **виявлення проблеми → аналіз → рішення → реалізація → оцінка.**
2. Для кожної стадії впишіть:

- хто саме виробляє/споживає аналітику (МЗС, РНБО, парламент, ОП, think tanks, media),
 - який продукт потрібен (довідка, сценарій, ризик-аналіз, позиційний документ).
3. Позначте ★ «точки найбільшого впливу» аналітичних центрів.
4. Висновок: де аналітика реально змінює рішення, а де – лише супроводжує?
- Вихід:** карта + короткий висновок.

Питання 3. 🧠 Принципи професійної аналітичної діяльності у сфері міжнародної політики

Теоретичне пояснення

Професійна аналітика тримається на принципах:

- **верифікація:** підтвердження фактів із кількох незалежних джерел;
- **прозорість джерел:** що є фактом, що – оцінкою, що – припущенням;
- **логіка причинності:** «чому це сталося» і «що буде, якщо...»;
- **робота з невизначеністю:** сценарії, ймовірності, ризики;
- **етика й неупередженість:** уникнення підтасовок, чітке маркування позиції;
- **корисність для рішення:** коротко, структуровано, з варіантами дій.

Типові помилки:

- плутати аналіз із новиною або пропагандою;
- ігнорувати контраргументи;
- «переповідати джерела» замість синтезу.

Практичне завдання: «Чек-лист якості аналітики (10 пунктів)»

Формат: індивідуально.

Інструкція:

1. Візьміть короткий текст (новину/пост/коментар) про міжнародну подію.
2. Перетворіть його на «аналітичну замітку» за чек-листом:
 1. що сталося (1–2 речення, факт);
 2. чому це важливо (значення);
 3. які актори і їх інтереси;
 4. які альтернативні пояснення;
 5. що ми знаємо точно / що не знаємо;
 6. які джерела підтверджують (мінімум 3 різні);
 7. ризики та невизначеності;
 8. короткий прогноз (2 сценарії);
 9. що робити (2 варіанти політики);
 10. обмеження (що може зламати прогноз).
3. Висновок: що було найскладніше «підтягнути» до стандартів?

Вихід: замітка (до 250–300 слів).

Питання 4. Проаналізувати діяльність одного міжнародного аналітичного центру та визначити його вплив на зовнішню політику держави

Теоретичне пояснення

Оцінка впливу think tank'у – це не «подобається/не подобається», а аналіз:

- ресурсів (фінансування, експерти, мережі),
- продуктів (що саме виробляє),
- каналів (як потрапляє до політики),
- аудиторій (хто слухає),
- репутації та доступу (чи є зв'язки з урядом/міжнародними організаціями).

Практичне завдання: «Профіль think tank'у (12 блоків)»

Формат: пари або групи.

Інструкція:

1. Оберіть один міжнародний аналітичний центр (будь-який, бажано відомий у МВ).
2. Заповніть профіль:
 - місія/тематика,
 - країна/регіон фокусу,
 - цільова аудиторія,
 - продукти (3 типи),
 - ключові експерти/спікери (2–3),
 - модель фінансування (за відкритими даними),
 - канали впливу (уряд/парламент/медіа/МО),
 - «вітрина легітимності» (як доводить якість),
 - позиційність (neutral/advocacy),
 - приклад 1 публікації і її меседж,
 - ймовірний політичний ефект (що може змінити),
 - критика/обмеження (2 пункти).
3. Підсумок: назвіть 2 найсильніші канали впливу.

Вихід: профіль на 1–2 сторінки.

Питання 5. Побудувати структурну модель інформаційно-аналітичного підрозділу при органі державної влади

Теоретичне пояснення

Аналітичний підрозділ при органі влади зазвичай має поєднувати:

- моніторинг (OSINT, медіа, документи),
- аналітику (оцінки, сценарії, ризики),
- координацію (збір даних від департаментів),
- комунікацію продуктів (брифінги, довідки),
- управління знаннями (архів, база даних, шаблони).

Важливо розвести ролі: «хто збирає», «хто аналізує», «хто погоджує», «хто подає керівнику».

Практичне завдання: «Оргструктура під задачу»**Формат:** групи.**Інструкція:**

1. Оберіть орган влади (МЗС / Мінекономіки / РНБО / Офіс уряду / парламентський комітет).
2. Побудуйте структуру підрозділу з 5–7 ролей:
 - керівник аналітики,
 - OSINT/моніторинг,
 - регіональні аналітики (2 напрями),
 - економічний/санкційний аналітик (або безпековий),
 - data-аналітик/візуалізація,
 - редактор/quality control.
3. Для кожної ролі визначте:
 - ключові задачі (3),
 - продукти (що готує),
 - кому передає результат (ланцюг).
4. Додайте 2 протоколи:
 - «термінова довідка за 2 години»;
 - «аналітична записка за 48 годин».

Вихід: схема структури + короткі протоколи.**Питання 6.****Підготувати коротку аналітичну записку щодо міжнародної події з визначенням джерельної бази****Теоретичне пояснення**

Аналітична записка (brief) – короткий документ для рішення. Вона має:

- чітко фіксувати факт події;
- пояснювати значення;
- давати варіанти дій і ризики;
- мати прозору джерельну базу.

Базові правила джерел:

- мінімум 3–5 різних джерел (офіційні, міжнародні організації, надійні медіа, аналітика);
- відокремлювати «дані/факти» від «оцінок»;
- зазначати, що є неперевіреном/суперечливим.

**Підсумкове практичне завдання:
«Аналітична записка (1 стор.) + список джерел»****Формат:** індивідуально або пари.**Структура (шаблон, обов'язково):**

1. 📄 **Що сталося?** (2–3 речення, факт)
2. 🎯 **Чому це важливо?** (3–4 речення)
3. 🧠 **Актори та інтереси** (маркований список)
4. 🌟 **2 сценарії розвитку** (коротко)
5. 🛠️ **Варіанти політики** (2 варіанти + ризики кожного)

6. **Висновок (1–2 речення)**
7. **Джерельна база (5–7 позицій):**
 - 2 офіційні/інституційні (уряд, МО, міжнародна організація),
 - 2 надійні міжнародні медіа,
 - 1–2 аналітичні матеріали (think tanks/академія),
 - (за потреби) дані/статистика.

Інструкція:

- Обираєте подію останніх 7–14 днів або ту, що задає викладач.
- У тексті позначаєте: **факт** / **оцінка** / **припущення** (можна маркерами).
- Не «переказуйте» новину – синтезуйте наслідки.

Вихід: 1 стор. записка + список джерел.

Питання для підсумкової рефлексії

1. Чим аналітичний центр відрізняється від університету та медіа – у функції і відповідальності?
2. Де аналітика реально впливає на рішення, а де лише «пояснює» уже прийняте?
3. Який принцип професійної аналітики найважче дотримуватися (верифікація, неупередженість, робота з невизначеністю) – і чому?
4. Як розрізнити незалежну експертизу та адвокацію під виглядом аналітики?
5. Що важливіше в записці: точність фактів чи корисність для рішення – і як це поєднати?

ТЕМА 2. ЦИФРОВІ КОМУНІКАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ДЕРЖАВ У МІЖНАРОДНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Мета семінару

- зрозуміти, як еволюціонували державні комунікації від «класичної дипломатії» до **цифрових стратегічних комунікацій**;
- засвоїти базові **теоретичні моделі** цифрової політичної комунікації (актори, аудиторії, платформи, наративи, алгоритми);
- пояснити, чому **інформаційна відкритість** є ресурсом міжнародної довіри (і де її межі);
- навчитися аналізувати офіційні цифрові стратегії держав (цілі → аудиторії → інструменти → KPI → ризики);
- порівняти традиційні та цифрові канали зовнішньополітичної комунікації за ефективністю і ризиками;
- підготувати практичні рекомендації для підвищення ефективності цифрової взаємодії державних інститутів.

Очікувані результати навчання

Після семінару студент(ка) вміє:

- пояснювати поняття: стратегічні комунікації, цифрова дипломатія, public diplomacy, наратив/фрейм, алгоритмічне підсилення, OSINT, crisis comms, social listening;
- аналізувати офіційні документи цифрової політики/комунікацій;
- проектувати просту комунікаційну стратегію під міжнародну мету (меседжі, аудиторії, канали, ризики);
- робити порівняльні таблиці каналів і формувати аргументовані висновки;
- писати коротку аналітичну довідку/brief з чіткою джерельною базою.

Питання 1. Еволюція державних комунікацій у цифрову епоху

Теоретичне пояснення

Еволюція державних комунікацій у міжнародному середовищі відбувалась у кілька логічних зсувів:

- **від монологу до діалогу**: аудиторії очікують відповіді, а не лише заяв;
- **від повільних циклів до real-time**: реакція «тут і зараз» формує порядок денний;
- **від контрольованих каналів до платформ**: частина правил належить не державі, а платформам і їх алгоритмам;
- **від «інформації» до «довіри»**: ключовим ресурсом стає репутація та послідовність;
- **від дипломатії еліт до дипломатії аудиторій**: громадська думка, діаспора, інфлюенсери стають факторами зовнішньої політики.

Практичне завдання: «Коротка хронологія змін (5 етапів)»

Формат: пари.

Інструкція:

1. Випишіть 5 етапів еволюції (наприклад: прес-релізи → ТВ-дипломатія → сайти урядів → соцмережі → data-driven/AI-комунікації).
2. Для кожного етапу зазначте:
 - ключовий канал,
 - головну перевагу,
 - головний ризик.
3. Висновок: який зсув був найрадикальнішим і чому?

Вихід: таблиця + 5–6 речень висновку.

Питання 2. Теоретичні моделі цифрової політичної комунікації

Теоретичне пояснення

У цифровій політичній комунікації корисно мислити моделями:

1. **Модель «актор–аудиторія–платформа»**
Актор (держава) спілкується з аудиторією через платформу, але платформа впливає алгоритмом на видимість і тон дискусії.
2. **Модель «наративи та фрейми»**
Важливо не лише «що сказали», а «як це рамкують»: хто винний, що нормально, яке рішення «логічне».
3. **Модель «мережевої дифузії»**
Повідомлення поширюється не лінійно, а через вузли (інфлюенсери, медіа, групи), тому стратегія – це робота з мережею.
4. **Модель «довіра–легітимність–поведінка»**
Комунікація ефективна тоді, коли змінює поведінку (підтримка, коаліції, інвестиції), а не лише охоплення.

Практичне завдання: «Застосуй модель до кейсу»

Формат: малі групи.

Інструкція:

1. Викладач задає кейс (міжнародна криза/угода/санкції/гуманітарна подія).
2. Проаналізуйте кейс через 2 моделі з переліку:
 - «актор–аудиторія–платформа»
 - «наративи та фрейми»
 - «мережева дифузія»
 - «довіра–легітимність–поведінка»
3. Дайте висновок: яка модель краще пояснює успіх/провал комунікації?

Вихід: 1 стор. аналізу або коротка презентація 2 хв.

Питання 3. Інформаційна відкритість як чинник міжнародної довіри

Теоретичне пояснення

Інформаційна відкритість (прозорість, доступ до даних, пояснюваність рішень) підсилює міжнародну довіру, бо:

- зменшує простір для чуток і маніпуляцій;
- робить державу прогнозованою для партнерів;
- підвищує репутацію і «кредит довіри» в кризі;
- полегшує коаліційні рішення (партнери бачать факти й аргументи).

Але відкритість має межі:

- безпека, персональні дані, переговорні позиції, розвідінформація.

Практичне завдання: «Баланс відкритості (що публікуємо / що ні?)»

Формат: пари.

Інструкція:

1. Складіть список з 12 типів інформації (наприклад: бюджети, закупівлі, переговори, статистика, санкційні списки, кіберінциденти, дипломатичні контакти).
2. Розподіліть у 3 категорії:
 - публікувати завжди,
 - публікувати частково/із затримкою,
 - не публікувати (або тільки закритим колом).
3. Для кожного пункту дайте 1 аргумент «чому».
4. Висновок: що найбільше впливає на довіру – відкритість чи професійність комунікації?

Вихід: таблиця + висновок.

Питання 4. Провести аналіз офіційної цифрової стратегії однієї держави

Теоретичне пояснення

Офіційна цифрова стратегія/комунікаційна стратегія – це документ (або пакет документів), де зазвичай є:

- мета і бачення,
- цільові аудиторії (внутрішні/зовнішні),
- інструменти і канали,
- інституції відповідальності,
- метрики (KPI),
- ризики (безпека, дезінформація, довіра).

Практичне завдання: «Паспорт стратегії (10 блоків)»

Формат: індивідуально або пари.

Інструкція:

1. Оберіть державу і знайдіть її офіційний документ/сторінку про цифрову комунікацію/цифрову дипломатію/стратегічні комунікації (офіційні джерела).
2. Заповніть «паспорт»:
 1. назва документа і рік
 2. мета (1–2 речення)
 3. цільові аудиторії (3)
 4. ключові меседжі/цінності (3)

5. канали (5)
 6. продукти/формати (4)
 7. відповідальні інституції
 8. метрики (3–5)
 9. ризики (3)
 10. сильні/слабкі сторони (по 2)
3. Висновок: чи стратегія виглядає «живою» (виконується), чи «вітринною» (існує на папері)?
- Вихід:** паспорт (1–2 стор.) + висновок.

Питання 5. Здійснити порівняння традиційних і цифрових каналів зовнішньополітичної комунікації

Теоретичне пояснення

Традиційні канали: дипломатичні ноти, переговори, брифінги для медіа, офіційні візити, міжнародні організації.

Цифрові канали: соцмережі МЗС/посольств, сайти й data-портали, онлайн-брифінги, таргетована реклама, digital campaigns, social listening.

Ключова відмінність: традиційні канали – про «тишу і точність», цифрові – про «швидкість і охоплення». Сильна стратегія поєднує обидва.

Практичне завдання: «Порівняльна таблиця каналів (8 критеріїв)»

Формат: групи.

Інструкція:

1. Візьміть 6 каналів: 3 традиційні + 3 цифрові.
2. Порівняйте за 8 критеріями:
 - швидкість,
 - контроль повідомлення,
 - охоплення,
 - довіра/легітимність,
 - ризик ескалації,
 - вартість,
 - вимірюваність ефекту,
 - вразливість до маніпуляцій.
3. Висновок: у яких ситуаціях цифрові канали «перемагають», а де потрібні традиційні?

Вихід: таблиця + 6–7 речень висновку.

Питання 6. Розробити рекомендації щодо підвищення ефективності цифрової взаємодії державних інститутів

Теоретичне пояснення

Ефективність цифрової взаємодії державних інститутів залежить від:

- узгодженості (єдина лінія меседжів),
- швидких протоколів (хто реагує і як),
- якості даних і доказовості,

- кадрових компетенцій (SMM + аналітика + кризові комунікації),
- кіберзахисту,
- вимірювання результатів (не лише охоплення, а поведінкові ефекти/довіра).

Підсумкове практичне завдання: «Пакет рекомендацій (12 пунктів)»

Формат: групи 3–4.

Інструкція:

1. Уявіть, що ви робоча група при уряді, яка покращує цифрову взаємодію МЗС, уряду, посольств і пресслужб.
2. Сформуйте 12 рекомендацій у 4 блоках (по 3 в кожному):
 - 🕒 стратегія (цілі, аудиторії, меседжі),
 - 📁 процеси (протоколи, координація, редакційна політика),
 - 🛡️ безпека (доступи, 2FA, реагування на злами/фейки),
 - 📊 вимірювання (KPI, social listening, корекція стратегії).
3. Додайте короткий «план впровадження на 30 днів»: 5 кроків.
4. Висновок: які 3 рекомендації дадуть найшвидший ефект?

Вихід: 1–2 стор. рекомендацій + план.

Питання для підсумкової рефлексії

1. 🔔 Чому в цифрову епоху «швидкість» інколи важливіша за «досконалість», але може бути й небезпечною?
2. 🧠 Яка модель цифрової комунікації найкраще описує сучасну дипломатію – платформи, наративи чи мережі?
3. 🌐 Чи завжди відкритість підвищує довіру? Де межі прозорості?
4. ⚖️ У яких ситуаціях традиційні канали незамінні?
5. 🛠️ Яка проблема є ключовою для ефективної цифрової взаємодії інститутів: кадри, координація чи безпека?

ТЕМА 3. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ МОДЕЛЕЙ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ

Мета семінару

- розібрати ключові **концепції e-government** у політичній науці (держава як сервіс, управління даними, цифрове врядування);
- зрозуміти роль **нормативно-правових засад** цифрової трансформації (дані, приватність, доступ до інформації, кібербезпека, е-ідентифікація);
- навчитися працювати з **індикаторами та міжнародними індексами** (що вони вимірюють і чого не показують);
- відпрацювати порівняльний аналіз e-government у двох країнах на основі міжнародних рейтингів;
- оцінити, як цифрові сервіси змінюють взаємодію «держава–громадянин» (довіра, зручність, підзвітність);
- підготувати аналітичний висновок із чітким виділенням сильних і слабких сторін цифрової трансформації.

Очікувані результати навчання

Після семінару студент(ка) вміє:

- пояснювати поняття: e-government, digital government, GovTech, data-driven governance, one-stop shop, interoperability, digital identity;
- аналізувати правові рамки цифрових реформ (які норми потрібні і що вони захищають);
- інтерпретувати індекси та індикатори (методологія, обмеження, порівнюваність);
- будувати порівняльну таблицю двох країн за міжнародними індексами та робити висновки;
- підготувати короткий аналітичний продукт: «паспорт цифрової трансформації» + висновок.

Питання 1. Концепції електронного урядування у сучасній політичній науці

Теоретичне пояснення

У сучасній літературі e-government розглядають як кілька взаємопов'язаних концепцій:

1. **E-government** як **цифровізація послуг**
Акцент на переведенні процедур онлайн: заяви, довідки, реєстрації.
2. **Digital government** як **трансформація управління**
Не лише сервіси, а перебудова процесів, даних, відповідальності, «бек-офісу».
3. **Data-driven governance** Рішення на основі даних: аналітика, прогнозування, таргетування політик.
4. **Interoperability & ecosystem** Сумісність реєстрів і систем: «один раз надати дані – держава більше не перепитує».

5. **Право-орієнтоване цифрове врядування** Приватність, доступ до інформації, цифрові права, підзвітність алгоритмів.

 Практичне завдання: «Карта концепцій (що є «ядром» цифрової держави?)»

Формат: пари.

Інструкція:

1. Намалуйте «карту» з центром **Digital government**.
2. Додайте 5 гілок (із переліку вище) і для кожної – 2 ознаки + 1 ризик.
3. Висновок: яка концепція найбільш актуальна для держав, що модернізуються, і чому?

Вихід: карта + 5–6 речень.

Питання 2. Нормативно-правові засади цифрової трансформації державного управління

 Теоретичне пояснення

Цифрова трансформація потребує правового «каркасу», без якого сервіси не є легітимними або безпечними. Типові блоки:

- **персональні дані та приватність** (збір, обробка, доступ, зберігання);
- **кібербезпека та захист інфраструктури;**
- **цифрова ідентифікація та електронний підпис;**
- **доступ до публічної інформації / відкриті дані;**
- **адміністративні процедури онлайн** (електронні документи, юридична сила);
- **взаємодія реєстрів (interoperability)** і відповідальність за дані;
- **(дедалі частіше) принципи використання алгоритмів/ШІ в управлінні.**

 Практичне завдання: «Правовий чек-лист цифрової реформи»

Формат: групи.

Інструкція:

1. Оберіть 1 цифровий сервіс (е-реєстрація бізнесу / е-здоров'я / е-соцвиплати / е-митниця).
2. Заповніть чек-лист із 8 питань:
 - які дані збираються і хто власник/розпорядник?
 - яка правова підстава обробки?
 - як забезпечено безпеку й доступи?
 - як громадянин може виправити помилку в даних?
 - які є механізми оскарження/скарг?
 - як забезпечено прозорість (публічні правила, статус звернення)?
 - що робити у випадку збою/інциденту?
 - яка відповідальність органу влади/підрядника?
3. Висновок: який пункт найчастіше «провисає» і чому?

Вихід: чек-лист + висновок.

Питання 3. Індикатори оцінювання ефективності цифрових реформ

Теоретичне пояснення

Оцінювання цифрових реформ має йти в кількох вимірах (не лише «скільки послуг онлайн»):

- **ефективність:** час, вартість, кількість кроків для отримання послуги;
- **якість для користувача:** задоволеність, доступність, «user journey»;
- **прозорість і підзвітність:** відкриті дані, відстеження заяв, аудит;
- **безпека і довіра:** інциденти, захист даних, кіберстійкість;
- **інтероперабельність:** чи працюють реєстри разом;
- **справедливість:** чи не посилює реформа нерівність доступу.

Практичне завдання: «KPI-кошик для реформи (12 показників)»

Формат: пари.

Інструкція:

1. Виберіть цифрову реформу (будь-яку).
2. Складіть «кошик» із 12 KPI у 4 блоках (по 3):
 - ефективність (час/вартість/кроки),
 - сервіс і досвід користувача (NPS/задоволеність/доступність),
 - прозорість (відкритість/аудит/трекінг),
 - безпека/довіра (інциденти/скарги/помилки даних).
3. Висновок: які 3 KPI є «ключовими», а які – допоміжними?

Вихід: список KPI + пояснення.

Питання 4. Порівняти рівень розвитку електронного урядування у двох країнах за міжнародними індексами

Теоретичне пояснення

Міжнародні індекси корисні, бо дають порівнянність, але мають обмеження (методологія, лаг даних, різні контексти). Найчастіше використовують:

- індекси ООН щодо розвитку електронного урядування (композитні показники),
- показники цифрової готовності/інфраструктури,
- індикатори відкритих даних і прозорості (залежно від доступності).

Практичне завдання:

«Порівняльний профіль 2 країн (індекси + пояснення)»

Формат: групи 3–4.

Інструкція:

1. Оберіть 2 країни (країна-лідер + країна, що модернізується).
2. Знайдіть дані мінімум із 2 міжнародних джерел/індексів (ООН + ще один).
3. Заповніть таблицю:
 - місце/бал у кожному індексі,
 - що саме вимірюється (1 речення),

- що може спотворювати порівняння (2 обмеження),
 - коротке пояснення: чому країна А попереду/позаду (3 фактори).
4. Висновок: чи індекси підтверджують реальну якість сервісів? чого не видно в цифрах?

Вихід: таблиця + 8–10 речень висновку.

Питання 5. 🤝 Проаналізувати вплив цифрових сервісів на взаємодію держави і громадян

Теоретичне пояснення

Цифрові сервіси змінюють відносини «держава–громадянин» через:

- зручність (менше бюрократії → менше фрустрації),
- прозорість процедур (трекінг заяв, відкриті правила),
- зменшення корупційних контактів,
- формування довіри (якщо працює стабільно), але також можуть:
- посилювати цифровий розрив,
- породжувати недовіру через збої/витоки,
- створювати відчуття «надконтролю».

Практичне завдання: «Карта взаємодії (до/після цифровізації)»

Формат: пари.

Інструкція:

1. Оберіть 1 тип послуги (соцвиплати/реєстрація бізнесу/медицина/освіта).
2. Опишіть «до» і «після»:
 - кроки користувача (скільки і які),
 - точки ризику корупції/помилки,
 - де виникає довіра або недовіра.
3. Додайте блок ⚠️: 3 ризики цифровізації + як їх зменшити.
4. Висновок: які 2 зміни найбільше впливають на довіру?

Вихід: порівняльна схема + висновок.

Питання 6. 📄 Підготувати аналітичний висновок щодо сильних і слабких сторін цифрової трансформації

Теоретичне пояснення

Аналітичний висновок – це синтез, а не перелік. Він має:

- опиратися на індикатори/факти,
- показувати причинно-наслідкові зв'язки,
- містити рекомендації й ризики,
- визнавати обмеження даних.

Підсумкове практичне завдання: «Аналітичний висновок (структура 1 стор.)»

Формат: індивідуально.

Структура (обов'язково):

1. 📄 Короткий контекст (3–4 речення): що порівнюємо і чому.
2. ✅ **Сильні сторони** (5 пунктів): з коротким обґрунтуванням.
3. ⚠️ **Слабкі сторони/вразливості** (5 пунктів): з обґрунтуванням.
4. 🔍 **Що не видно в індексах** (3 пункти): наприклад, якість бек-офісу, інклюзивність, реальна довіра.
5. 🛠️ **Рекомендації** (5 кроків на 12 місяців): конкретно.
6. 🚫 **Обмеження аналізу** (2–3 речення): які дані відсутні/суперечливі.

Вихід: 1 сторінка висновку.

🔍 Питання для підсумкової рефлексії

1. 🌀 Чи «цифрова держава» – це насамперед сервіси, дані чи інституційна реформа?
2. ⚖️ Який правовий блок є найкритичнішим для довіри: приватність, доступ до інформації чи кібербезпека?
3. 🇺🇦 Чому високі позиції в індексах інколи не відчуються громадянами?
4. 🤝 Чи цифровізація завжди підвищує довіру? Коли вона може її знизити?
5. 📄 Як уникнути «вітринної цифровізації» в аналітичних висновках?

ТЕМА 4. ГЛОБАЛЬНІ ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ ЯК АКТОРИ МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ

Мета семінару

- зрозуміти, чому глобальні цифрові платформи стали **акторами міжнародної політики**, а не лише бізнесом/медіа;
- проаналізувати роль транснаціональних цифрових корпорацій у перерозподілі впливу: дані, стандарти, модерація, інфраструктура;
- розібрати поняття **інформаційної влади** та **цифрового суверенітету** держав;
- опанувати теоретичні «лінзи» аналізу глобального інформаційного середовища (мережі, платформи, наративи, інститути);
- навчитися робити кейс-аналіз однієї платформи та її впливу на міжнародні процеси;
- побудувати карту суб'єктів інформаційного впливу у глобальному просторі;
- підготувати аналітичну довідку щодо ризиків цифрової залежності держави.

Очікувані результати навчання

Після семінару студент(ка) вміє:

- пояснювати поняття: platform power, data power, алгоритмічне управління, модерація контенту, екосистема, цифровий суверенітет, інформаційні операції, platform governance;
- розрізняти акторів впливу (держави/платформи/медіа/НУО/інфлюенсери/бот-мережі) та канали їх взаємодії;
- застосовувати теоретичні підходи (мережевий, інституційний, конструктивістський/наративний, політична економія);
- робити практичні продукти: профіль платформи, карта впливу, аналітична довідка ризиків.

Питання 1. Роль транснаціональних цифрових корпорацій у міжнародних відносинах

Теоретичне пояснення

Транснаціональні цифрові корпорації впливають на міжнародні відносини, коли вони:

- контролюють інфраструктуру (хмари, магазини застосунків, платіжні сервіси, рекламні мережі);
- володіють масивами даних і аналітикою (поведінка аудиторій, тренди);
- встановлюють правила (модерація, політика реклами, API, умови доступу);
- формують інформаційне середовище (видимість, алгоритми, тренди, «вікна уваги»);

- 🤝 ведуть переговори з державами (регуляція, локалізація даних, санкції). У результаті платформи стають «вузлами влади»: можуть посилювати державні політики або створювати автономну логіку (комерційні цілі, репутаційні ризики, правила спільноти).

Практичне завдання: «Карта влади корпорації (6 блоків)»

Формат: пари.

Інструкція:

1. Оберіть тип корпорації: платформа соцмереж / хмарний провайдер / відеоплатформа / маркетплейс.
2. Заповніть 6 блоків:
 - 🏠 інфраструктура (що контролює),
 - 📄 дані (які й навіщо),
 - 🧩 правила (модерація, доступ, реклама),
 - 🌐 географія (де сильна/де обмежена),
 - 🤝 політика (взаємодія з державами),
 - ⚠️ ризики (конфлікти, санкції, цензура, монополія).
3. Висновок: який «важіль» її впливу найсильніший?

Вихід: таблиця + 5–6 речень.

Питання 2. 🗝️ Інформаційна влада та цифровий суверенітет держав

Теоретичне пояснення

Інформаційна влада – здатність впливати на:

- порядок денний (про що говорять),
- інтерпретації (як пояснюють події),
- поведінку (підтримка/протест/вибір).

Цифровий суверенітет – здатність держави контролювати критичні цифрові ресурси (дані, стандарти, інфраструктуру) та встановлювати правила, зберігаючи безпеку і права.

Дилема: більше контролю може підвищувати безпеку, але ризикує зменшувати відкритість, інновації і права.

Практичне завдання: «Трикутник суверенітету (безпека–ринок–права)»

Формат: індивідуально.

Інструкція:

1. Намалюйте трикутник: 🛡️ Безпека – 💼 Ринок/інновації – 👤 Права.
2. Розмістіть 6 політик: локалізація даних, вимоги до платформ, державна хмара, відкриті стандарти, шифрування, контент-регулювання.
3. Для кожної політики напишіть «виграш/втрата» (по 1–2 фрази).
4. Висновок: яка конфігурація найбільш збалансована для демократичної держави?

Вихід: схема + короткий висновок.

Питання 3. Теоретичні підходи до аналізу глобального інформаційного середовища

Теоретичне пояснення

Для аналізу глобального інформаційного середовища корисні 4 підходи:

1. **Мережевий підхід**
Хто є вузлами, як рухається інформація, де «центри» і «мости».
2. **Інституційний підхід (platform governance)**
Які правила/політики, як працює модерація, хто має доступ.
3. **Наративний/конструктивістський**
Як формуються ідентичності, легітимність, «правда» через фрейми.
4. **Політична економія платформ**
Реклама, монетизація уваги, концентрація ринку, залежність держав і бізнесу.

Практичне завдання: «Одна подія – 2 лінзи аналізу»

Формат: групи.

Інструкція:

1. Оберіть міжнародну подію (криза, вибори, санкції, конфлікт).
2. Проаналізуйте її через **дві лінзи** (наприклад: мережеву + наративну).
3. Напишіть:
 - що ця лінза допомогла побачити (3 тези),
 - що вона не пояснює (2 обмеження).
4. Висновок: яка лінза «сильніша» саме для вашої події і чому?

Вихід: короткий аналіз (до 1 стор.).

Питання 4. Проаналізувати вплив однієї глобальної цифрової платформи на міжнародні процеси

Теоретичне пояснення

Вплив платформи на міжнародні процеси проявляється через:

- модерацію/цензуру (правила + їх застосування),
- алгоритмічне підсилення (видимість, тренди),
- політичну рекламу і таргетинг,
- інформаційну безпеку (боти, координація),
- дипломатичні та регуляторні конфлікти з державами.

Практичне завдання: «Платформний кейс-аналіз (7 питань)»

Формат: пари.

Інструкція:

1. Оберіть платформу (будь-яку глобальну).
2. Дайте відповіді на 7 питань:
 1. яку функцію вона виконує (соцмережа/відео/хмара/месенджер)?
 2. які аудиторії ключові (географія/групи)?
 3. які правила впливають на політику (модерація/реклама)?
 4. які кейси конфлікту з державами відомі (2 приклади)?

5. як платформа впливає на порядок денний (механізми)?
 6. які міжнародні ризики вона створює?
 7. які можливі варіанти регулювання (2 підходи)?
3. Висновок: чи ця платформа більше «інфраструктура» чи «медіа»?
- Вихід:** кейс-аналіз 1–1,5 стор.

Питання 5. Побудувати карту суб'єктів інформаційного впливу у глобальному просторі

Теоретичне пояснення

Суб'єкти впливу – не лише держави. Це екосистема:

- державні інститути та дипломати,
- платформи і корпорації,
- міжнародні медіа,
- НУО/think tanks,
- інфлюенсери,
- мережі ботів/координовані акаунти,
- фактчек-організації та науковці.

Карта потрібна, щоб бачити: хто продукує меседжі, хто підсилює, хто легітимує, хто атакує, хто захищає.

Практичне завдання: «Карта впливу (12 вузлів + зв'язки)»

Формат: групи 4–5.

Інструкція:

1. Оберіть тему (війна/санкції/міграція/клімат/вибори).
2. Намалуйте мережу з мінімум 12 вузлів:
 - 3 державні актори,
 - 2 платформи/корпорації,
 - 2 медіа,
 - 2 НУО/think tanks,
 - 2 інфлюенсери/спільноти,
 - 1 «актор ризику» (бот-мережа/проксі).
3. Позначте типи зв'язків: інформаційний потік, фінансування, легітимація, модерація, атака.
4. Визначте 2 центральні вузли та 2 точки ризику.
5. Висновок: хто реально «керує» наративом – і чому?

Вихід: схема + короткий висновок.

Питання 6. Підготувати аналітичну довідку щодо ризиків цифрової залежності держави

Теоретичне пояснення

Цифрова залежність – це вразливість держави через критичну залежність від:

- зовнішніх платформ/хмар/ОС,
- іноземних постачальників обладнання/чипів,
- закритих стандартів («vendor lock-in»),

- транскордонних потоків даних без контролю,
- дефіциту власних кадрів.

Ризики: політичний тиск, санкції, шантаж доступом, витоки даних, збої інфраструктури.

 Підсумкове практичне завдання: «Аналітична довідка (1 стор.) + матриця ризиків»

Формат: індивідуально.

Структура довідки (обов'язково):

1. **Проблема** (3 речення): що таке цифрова залежність у вашому кейсі.
2. **Сфери залежності** (4 блоки): платформи/інфраструктура/дані/кадри.
3. **Ключові ризики** (6 пунктів): політичні, економічні, безпекові.
4. **Опції політики** (3 варіанти): диверсифікація, відкриті стандарти, резерви, розвиток кадрів, державна хмара тощо.
5. **Рекомендація** (1 варіант) + чому.
6. **Джерела** (5–7 позицій, різних типів).

Матриця ризиків (додається):

- ризик → ймовірність (Н/С/В) → масштаб (Н/С/В) → запобіжник.

Вихід: 1 стор. довідка + матриця.

 Питання для підсумкової рефлексії

1. Чому платформи стали геополітичними акторами: через дані, правила чи інфраструктуру?
2. Де межа цифрового суверенітету між безпекою та обмеженням прав?
3. Яка «лінза» аналізу найкраще працює для платформ: мережі, інститути, наративи чи політична економія?
4. Хто найчастіше є «вузлом» впливу: держава, платформа чи медіа?
5. Який ризик цифрової залежності найнебезпечніший для держави і чому?

ТЕМА 5. РЕПУТАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ ДЕРЖАВ У МІЖНАРОДНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

Мета семінару

- розібрати базові **теорії іміджу та репутації держави** (імідж як сприйняття, репутація як довгостроковий капітал довіри);
- зрозуміти механізми формування зовнішньополітичного образу: наративи, фрейми, символи, події, «докази»;
- проаналізувати роль медіа в створенні міжнародної думки (agenda-setting, framing, priming);
- відпрацювати навички **медіа-моніторингу** та базового контент-аналізу;
- навчитися виявляти репутаційні ризики/можливості на основі даних;
- підготувати аналітичні рекомендації для покращення міжнародного іміджу (реалістично і вимірювано).

Очікувані результати навчання

Після семінару студент(ка) вміє:

- пояснювати поняття: country image, репутація, nation branding, soft power, agenda-setting, framing, наратив, репутаційний ризик;
- виконувати медіа-моніторинг (вибір джерел, часовий період, критерії відбору);
- кодувати матеріали за простими категоріями (тональність, теми, актори, фрейми);
- робити висновки на основі даних (ризики/можливості/тренди);
- формувати рекомендації у форматі policy/communication brief (що робити, як, кому, коли).

Питання 1. Теорії міжнародного іміджу та репутації держави

Теоретичне пояснення

Корисно розрізняти:

- **імідж** – поточне уявлення про державу (може змінюватися швидко);
- **репутація** – довгострокова оцінка надійності/послідовності (змінюється повільніше).

Теоретичні підходи (коротко):

- **soft power**: привабливість культури, цінностей, політик;
- **конструктивізм/наративи**: образ формується через історії, ідентичності, символи;
- **agenda-setting & framing**: медіа визначають, що важливо, і як це інтерпретувати;
- **політична економія**: репутація залежить від бізнес-клімату, інституцій, ризиків;
- **репутація як сигнал**: держави «подають сигнали» надійності через виконання зобов'язань.

Практичне завдання: «Імідж vs репутація (таблиця розрізнення)»

Формат: пари.

Інструкція:

1. Побудуйте таблицю з 6 критеріїв: швидкість зміни, джерела формування, стійкість до криз, вимірювання, типові інструменти, приклади.
2. Заповніть для «іміджу» і «репутації».
3. Висновок: що важче відновити після кризи – імідж чи репутацію? чому?

Вихід: таблиця + 4–5 речень.

Питання 2. Інформаційні механізми формування зовнішньополітичного образу

Теоретичне пояснення

Образ держави формується через:

- **наративи** (головні «історії» про країну);
- **фрейми** (рамки інтерпретації подій: «жертва/агресор», «реформи/корупція»);
- **події-тригери** (кризи, вибори, міжнародні форуми);
- **доказовість** (цифри, факти, результати політик);
- **персонажі** (лідери, дипломати, експерти, культурні фігури);
- **платформи** (алгоритми впливають на видимість тем).

Механізм «успішного образу»: **повторюваність + доказ + узгодженість каналів.**

Практичне завдання: «Конструктор наративу (меседж + доказ + канал)»

Формат: малі групи.

Інструкція:

1. Оберіть державу і 1 репутаційну мету (інвестиції / туризм / безпека / гуманітарна підтримка).
2. Сформуйте:
 - 2 ключові наративи (по 1–2 речення),
 - 2 докази для кожного (факт/показник/подія),
 - 3 канали (медіа/соцмережі/події/діаспора),
 - 2 ризики перекручення + як захищатися.
3. Висновок: який наратив найуразливіший і чому?

Вихід: one-page «наративний пакет».

Питання 3. Роль засобів масової інформації у формуванні міжнародної думки

Теоретичне пояснення

Медіа впливають на міжнародну думку через три класичні механізми:

- **agenda-setting:** визначають, які теми вважаються важливими;
- **framing:** задають рамку інтерпретації (хто винний, що нормально);
- **priming:** підказують, за якими критеріями оцінювати події.

У міжнародній політиці важливо: медіа не лише відображають, а й конструюють «політичну реальність» для аудиторії й еліт.

Практичне завдання: «Фрейм-аналіз заголовків (10 заголовків)»

Формат: пари.

Інструкція:

1. Візьміть 10 заголовків міжнародних медіа про обрану державу (за один період).
2. Для кожного визначте:
 - тема (безпека/економіка/права людини тощо),
 - тональність (позитив/нейтр/негатив),
 - фрейм (наприклад: «криза», «реформи», «загроза», «успіх»),
 - актор (хто головний у тексті: держава/лідер/суспільство/союзники).
3. Висновок: який фрейм домінує і чому це важливо?

Вихід: таблиця + 5–6 речень.

Питання 4. **Провести медіа-моніторинг міжнародних публікацій щодо обраної держави**

Теоретичне пояснення

Медіа-моніторинг – це системний збір матеріалів за правилами:

- чіткий період (наприклад, 14 або 30 днів),
- визначені джерела (різні країни/типи медіа),
- критерії включення (про що саме матеріали),
- фіксація метаданих (дата, медіа, автор, формат),
- кодування (тональність, теми, фрейми).

Практичне завдання: «Протокол моніторингу + таблиця даних»

Формат: групи.

Інструкція:

1. Оберіть державу та період (14 днів).
2. Складіть протокол:
 - 8–10 міжнародних медіа (мінімум 3 країни походження),
 - ключові слова/запити пошуку,
 - правила відбору (що включаємо/не включаємо),
 - як кодуємо тональність і фрейми.
3. Зберіть мінімум 20 матеріалів і занесіть у таблицю:
 - дата,
 - медіа,
 - заголовок (коротко),
 - тема,
 - тональність,
 - фрейм,
 - «ключова цитата/теза» (1 рядок),
 - посилання/джерело.
4. Перевірка якості: чи не перекошена вибірка в один тип медіа?

Вихід: протокол + таблиця даних.

Питання 5. ⚠️ Визначити репутаційні ризики та можливості на основі зібраних даних

Теоретичне пояснення

Ризики й можливості видно через:

- домінуючі теми (про що «знає світ»);
- домінуючі фрейми (як оцінюють);
- співвідношення тональності;
- повторювані «вузли» критики або довіри;
- різницю між країнами/регіонами аудиторій.

Практичне завдання: «Матриця ризиків/можливостей (5+5)»

Формат: групи.

Інструкція:

1. На основі таблиці моніторингу сформууйте:
 - 5 репутаційних ризиків (що може погіршувати сприйняття),
 - 5 можливостей (що можна підсилити).
2. Для кожного пункту вкажіть:
 - джерельне підтвердження (які матеріали/фрейми це показують),
 - цільову аудиторію (для кого це важливо),
 - рівень ризику/потенціалу (Н/С/В).
3. Висновок: які 2 ризики найкритичніші і які 2 можливості найбільш «легко підсилити»?

Вихід: матриця + короткий висновок.

Питання 6. 🛠️ Розробити аналітичні рекомендації щодо покращення міжнародного іміджу

Теоретичне пояснення

Рекомендації мають бути:

- адресні (для кого),
- вимірювані (що зміниться),
- реалістичні (з ресурсами),
- узгоджені (єдина лінія меседжів),
- доказові (facts & proof),
- з урахуванням ризиків (контрнаративи, кризові протоколи).

Підсумкове практичне завдання: «Рекомендаційний brief (1–1,5 стор.)»

Формат: групи або індивідуально.

Структура (обов'язково):

1. 📄 Короткий діагноз (5–6 речень): що показав моніторинг (теми, фрейми, тональність).
2. 🎯 3 цілі репутаційної стратегії (конкретно).
3. 🔔 3 ключові наративи + по 2 «докази» до кожного.

4. 6 дій (по 2 у кожному блоці):
 - комунікація (медіа/соцмережі/спікери),
 - політика доказів (дані/прозорість/звітність),
 - мережі партнерів (діаспора/університети/бізнес/НУО).
 5. Ризики реалізації (3) + запобіжники.
 6. Як вимірюємо результат (3 показники): тональність/частка фреймів/довіра/охоплення ключових аудиторій.
- Вихід:** brief + додаток (таблиця моніторингу).

Питання для підсумкової рефлексії

1. Чим репутація держави відрізняється від іміджу – у часі та в «ціні помилки»?
2. Чи медіа формують міжнародну думку, чи лише відображають її?
3. Що сильніше: факти чи наративи? Як зробити факти «видимими»?
4. Яка головна небезпека медіа-моніторингу: упереджена вибірка чи неправильне кодування?
5. Чи можна покращити міжнародний імідж тільки комунікацією без змін у політиці?

ТЕМА 6. ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЦИФРОВОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Мета семінару

- дати чітке розуміння **цифрової дипломатії** як частини зовнішньої політики (а не лише «SMM МЗС»);
- розмежувати **публічну дипломатію**, стратегічні комунікації та інформаційні кампанії;
- опанувати інструменти й підходи до **вимірювання результативності** дипломатичних цифрових кампаній;
- навчитися проводити аудит офіційних акаунтів МЗС/посольств: цілі, аудиторії, контент, стиль, ризики;
- відпрацювати оцінювання реальної ефективності цифрової кампанії за критеріями (не лише «охоплення»);
- підготувати аналітичну записку з практичними рекомендаціями для вдосконалення цифрової дипломатії.

Очікувані результати навчання

Після семінару студент(ка) вміє:

- пояснювати поняття: digital diplomacy, public diplomacy, strategic communications, soft power, narrative/framing, social listening, KPI, engagement, conversion, crisis comms;
- оцінювати офіційні цифрові канали держави (послідовність меседжів, мультимовність, довіра, діалог);
- обирати методи вимірювання (кількісні/якісні) відповідно до мети кампанії;
- заповнювати «паспорт кампанії» та рахувати прості індикатори результативності;
- формувати рекомендації в форматі короткої аналітичної записки (1–1,5 стор.).

Питання 1. Поняття цифрової дипломатії у сучасній теорії міжнародних відносин

Теоретичне пояснення

Цифрова дипломатія – використання цифрових платформ і онлайн-інструментів для реалізації зовнішньополітичних завдань:

- пояснення позиції держави іноземним аудиторіям;
- підтримка коаліцій і партнерств (сигнали, адвокація);
- кризові комунікації (швидке реагування);
- робота з діаспорою, експертами, медіа;
- підсилення «м'якої сили» через культуру, освіту, цінності.

Важливо: цифрова дипломатія ефективна, коли **узгоджена** з класичною дипломатією (переговори, ноти, інституції), а не замінює її.

Практичне завдання: «Цифрова дипломатія: цілі та продукти»

Формат: пари.

Інструкція:

1. Випишіть 5 зовнішньополітичних цілей (безпека, санкції, інвестиції, гуманітарна підтримка, міжнародна легітимність).
2. Для кожної – підберіть 2 цифрові продукти:
 - пост/тред, відеозвернення, Q&A, онлайн-брифінг, інфографіка, сторінка фактів.
3. Висновок: які цілі найкраще досягаються цифровими інструментами, а які – найгірше?

Вихід: таблиця + висновок.

Питання 2. Публічна дипломатія як інструмент зовнішньої політики

Теоретичне пояснення

Публічна дипломатія – довгострокова робота з іноземними суспільствами:

- формування довіри,
- підтримка культурних та освітніх зв'язків,
- створення позитивних асоціацій,
- пояснення політики та діалог.

У цифрову епоху публічна дипломатія:

- стає швидшою і масовішою,
- але більше залежить від платформ і алгоритмів,
- вимагає сталій репутаційній лінії (послідовність меседжів).

Практичне завдання: «Карта аудиторій публічної дипломатії»

Формат: групи.

Інструкція:

1. Оберіть державу і 3 цільові аудиторії (молодь/бізнес/політичні еліти/діаспора/медіа).
2. Для кожної визначте:
 - потреби/інтереси аудиторії,
 - бар'єри довіри,
 - найефективніші канали,
 - 1 ключовий меседж + 1 доказ.
3. Висновок: чому «один меседж для всіх» не працює?

Вихід: таблиця.

Питання 3. Методи аналітичного вимірювання результативності дипломатичних кампаній

Теоретичне пояснення

Вимірювання має починатися з мети. У цифровій дипломатії часто змішують «активність» і «результат», тому важливо розділяти:

Рівні метрик (логіка «приближення до ефекту»)

1. *Видимість* (reach, impressions) – чи побачили?

2. *Залучення (engagement)* – чи взаємодіяли?
3. *Сприйняття (sentiment, framing)* – як інтерпретували?
4. *Дія/результат* (підтримка, коаліції, донати, зміна позиції, відвідування ресурсів) – що змінилося?
5. *Стійкість* (довіра, репутація, повторюваність наративу) – чи тримається ефект?

Методи:

- кількісні: охоплення, ER, CTR, приріст аудиторії, частота згадок;
- якісні: аналіз фреймів, дискурс-аналіз, експертна оцінка, аналіз мереж;
- змішані: social listening + контент-аналіз + кейс-інтерпретація.

Практичне завдання: «Піраміда KPI для кампанії»

Формат: пари.

Інструкція:

1. Оберіть тип кампанії: кризова заява / адвокація союзникам / культурна дипломатія.
2. Складіть KPI-піраміду:
 - 2 метрики видимості,
 - 2 метрики залучення,
 - 2 метрики сприйняття,
 - 1 метрика результату (дія),
 - 1 метрика стійкості (довіра/повторення).
3. Висновок: чому «лайки» не дорівнюють зовнішньополітичному ефекту?

Вихід: список KPI + пояснення.

Питання 4. Проаналізувати офіційні акаунти міністерства закордонних справ конкретної держави

Теоретичне пояснення

Аудит акаунтів – це оцінка узгодженості, цільовості та ризиків. Типові параметри:

- мета і аудиторія,
- єдність меседжів і тон,
- мультимовність і локалізація,
- доказовість (факти, документи, посилання),
- діалог і взаємодія,
- кризові протоколи,
- безпекові практики (2FA, контроль доступів),
- вимірювання (чи видно, що стратегія керується даними).

Практичне завдання: «Аудит МЗС (12 критеріїв)»

Формат: групи 3–4.

Інструкція:

1. Оберіть державу та 2–3 платформи її МЗС (наприклад: X/Instagram/YouTube або інші).
 2. Заповніть чек-лист (оцінка: / / + 1 речення пояснення):
 1. чітка аудиторія
 2. узгодженість меседжів
 3. мультимовність
 4. регулярність
 5. якість візуалів/відео
 6. посилання на джерела/докази
 7. пояснюваність складних тем (простою мовою)
 8. взаємодія (Q&A, відповіді)
 9. кризові реакції (є приклади)
 10. дипломатичний тон без ескалації
 11. інклюзивність/доступність
 12. управління ризиками (фейки, підміни)
 3. Висновок: 3 сильні сторони + 3 слабкі сторони.
- Вихід:** чек-лист + висновок.

Питання 5. Оцінити ефективність цифрової дипломатичної кампанії за визначеними критеріями

Теоретичне пояснення

Кампанію варто оцінювати за логікою:
ціль → аудиторія → меседж → канал → продукт → дані → ефект.
 Також потрібно враховувати контекст: криза, конкуренція наративів, ресурси, часові рамки.

Практичне завдання: «Паспорт кампанії + оцінка (10 критеріїв)»

Формат: групи.

Інструкція:

1. Оберіть одну дипломатичну цифрову кампанію (або серію повідомлень у межах 7–14 днів).
2. Заповніть «паспорт кампанії»:
 - мета,
 - аудиторія,
 - ключовий меседж,
 - канали,
 - формати контенту,
 - таймлайн,
 - ризики,
 - наявні дані/метрики (що можете зібрати).
3. Оцініть за 10 критеріями (1–5):
 - чіткість мети,
 - відповідність аудиторії,
 - доказовість,
 - послідовність,

- якість контенту,
- адаптація під платформу,
- взаємодія,
- управління кризами,
- вимірюваність,
- ознаки реального ефекту (не лише охоплення).

4. Висновок: що спрацювало, а що – ні (5–7 речень).

Вихід: паспорт + таблиця оцінки.

Питання 6. Підготувати аналітичну записку з рекомендаціями щодо вдосконалення цифрової дипломатії

Теоретичне пояснення

Аналітична записка має бути придатною для управлінського рішення:

- короткий діагноз,
- конкретні рекомендації,
- ризики та ресурси,
- показники успіху.

Підсумкове практичне завдання: «Аналітична записка (1–1,5 стор.)»

Формат: індивідуально або пари.

Структура (обов'язково):

1. **Стан справ (діагноз):** 5–6 речень на основі аудиту акаунтів/кампанії.
2. **Цілі на 90 днів** (3 цілі, вимірювані).
3. **Рекомендації (12 пунктів)** у 4 блоках (по 3):
 - контент і меседжі,
 - процеси й координація,
 - робота з аудиторіями (діалог/партнерства),
 - дані та безпека (KPI, social listening, протоколи).
4. **Ризики впровадження** (3) + запобіжники.
5. **Як виміряємо успіх** (6 KPI): по 1–2 на кожний рівень (видимість/залучення/сприйняття/результат).
6. **Висновок** (2 речення).

Вихід: записка + додаток (чек-лист аудиту або паспорт кампанії).

Питання для підсумкової рефлексії

1. Чи може цифрова дипломатія компенсувати слабку «класичну» дипломатію?
2. Чому публічна дипломатія – це довга гра, а не кампанія на 7 днів?
3. Яка метрика найчастіше вводиться в оману (лайки, охоплення, підписники) – і чому?
4. Що важливіше в акаунтах МЗС: стиль/візуали чи доказовість і послідовність?

ТЕМА 7. ІНСТРУМЕНТИ ЕЛЕКТРОННОЇ ДЕМОКРАТІЇ У МІЖНАРОДНОМУ ВИМІРІ

Мета семінару

- засвоїти теоретичні концепції **електронної демократії** та відрізнити її від e-government;
- проаналізувати механізми цифрової участі громадян (петиції, консультації, бюджети участі, е-голосування) і рівні реального впливу;
- навчитися виявляти ризики маніпуляцій у цифровому середовищі (боти, мікротаргетинг, дезінформація, «імітація участі»);
- порівняти механізми електронних петицій у різних державах за єдиним чек-листом;
- проаналізувати приклад, коли онлайн-консультації реально вплинули на рішення;
- підготувати аналітичний звіт про ефективність цифрових інструментів участі з чіткими висновками й рекомендаціями.

Очікувані результати навчання

Після семінару студент(ка) вміє:

- пояснювати поняття: e-democracy, participation ladder, deliberation, e-petitions, e-consultations, civic tech, slacktivism, legitimacy, transparency;
- оцінювати цифрові механізми участі за критеріями «реальний вплив vs імітація»;
- виявляти ризики маніпуляцій і пропонувати запобіжники (ідентифікація, аудит, прозорість алгоритмів);
- робити порівняльні таблиці 2–3 країн;
- писати короткий аналітичний звіт (2–3 стор.) з доказовою базою.

Питання 1. Теоретичні концепції електронної демократії

Теоретичне пояснення

Електронна демократія – це використання цифрових технологій для:

- участі громадян у виробленні політики,
- підвищення підзвітності,
- розширення deliberation (обговорення і аргументації),
- зміцнення легітимності рішень.

Ключове розрізнення:

- **e-government** = сервіси та управління;
- **e-democracy** = участь і вплив на політичні рішення.

У теорії часто говорять про:

- **партисипативну** логіку (залучення),
- **деліберативну** (якість обговорення),
- **плебісцитарну** (швидке волевиявлення),
- **мережеву** (спільноти як політичні актори).

Практичне завдання: «Драбина участі (4 рівні)»**Формат:** пари.**Інструкція:**

1. Намалюйте «драбину участі»:
 1. інформування → 2) консультації → 3) співтворення → 4) співуправління.
2. До кожного рівня дайте 2 приклади цифрових інструментів.
3. Висновок: який рівень найчастіше імітують, а який найважче реалізувати?

Вихід: схема + 5–6 речень.**Питання 2. Механізми цифрової участі громадян у політичному процесі****Теоретичне пояснення**

Основні інструменти:

- **електронні петиції** (сигнал проблеми + мобілізація);
- **онлайн-консультації** (збір позицій/пропозицій);
- **співтворення документів** (crowdsourcing, спільні правки);
- **бюджет участі** (реальний ресурс + рішення громади);
- **електронне голосування** (високий ризик + високий потенціал);
- **civic tech** (платформи громадського контролю).

Ефективність залежить від трьох умов:

1. правила впливу (чи зобов'язана влада реагувати),
2. довіра й доброчесність (ідентифікація, захист від ботів),
3. зворотний зв'язок і звітність (що сталося після участі).

Практичне завдання: «Паспорт інструменту участі (8 блоків)»**Формат:** групи.**Інструкція:**

Оберіть будь-який інструмент участі й заповніть паспорт:

1. мета інструменту
2. хто може брати участь
3. як забезпечено ідентифікацію
4. як виглядає шлях користувача (3–5 кроків)
5. правила впливу (що робить влада)
6. прозорість (публічні дані/статуси)
7. ризики (3)
8. як вимірювати успіх (3 метрики)

Вихід: паспорт на 1 стор.**Питання 3. Ризики маніпуляцій у цифровому середовищі****Теоретичне пояснення**

Ризики е-демократії:

- боти, накрутки, «координовані мережі»;
- мікротаргетинг (непрозора політична реклама);

- дезінформація, deepfake, емоційні кампанії;
- «захоплення» інструменту організованими групами;
- slacktivism (участь без реальної дії);
- цифровий розрив (частина громадян виключена).

Запобіжники: ідентифікація, аудит, прозорість модерації, відкриті звіти, правила обговорення, механізми апеляції.

Практичне завдання: «Матриця ризиків (ризик → індикатор → запобіжник)»

Формат: пари.

Інструкція:

1. Визначте 6 ризиків (мінімум 2 технічні, 2 інформаційні, 2 соціально-політичні).
2. Для кожного допишіть:
 - індикатор (як помітити проблему),
 - запобіжник (що зробити).
3. Висновок: який ризик найважче виявляти і чому?

Вихід: таблиця + висновок.

Питання 4. Порівняти механізми електронних петицій у різних державах

Теоретичне пояснення

Петиції важливо порівнювати не за «красою сайту», а за:

- порогом підписів,
- термінами збору,
- юридичними наслідками (обов'язок відповіді/розгляду),
- верифікацією особи,
- прозорістю даних,
- наявністю зворотного зв'язку та звіту.

Практичне завдання: «Порівняльний чек-лист петицій (2–3 країни)»

Формат: групи.

Інструкція:

1. Оберіть 2–3 країни.
2. Заповніть таблицю з 10 параметрів:
 - хто може створити петицію,
 - поріг підписів,
 - термін збору,
 - чи є перевірка особи,
 - чи є модерація,
 - що відбувається після порогу,
 - термін відповіді,
 - чи є публічні звіти,
 - доступність/мови,

- кейси успішних петицій (1 приклад).

3. Висновок: яка модель ближча до «реального впливу», а яка – до «символічної участі»?

Вихід: таблиця + 8–10 речень висновку.

Питання 5. Проаналізувати приклад впливу онлайн-консультацій на політичне рішення

Теоретичне пояснення

Онлайн-консультації мають сенс, коли:

- є чіткі правила, як пропозиції враховуються;
- видно, що саме змінено в документі/рішенні;
- опубліковано звіт «що прийнято/чому відхилено».

Без цього консультації перетворюються на легітимаційну «вітрину».

Практичне завдання: «Трасування впливу (від коментарів до рішення)»

Формат: пари.

Інструкція:

1. Оберіть кейс онлайн-консультацій (будь-який доступний приклад: законопроект, стратегія, регуляція).
2. Зберіть:
 - початковий текст/проект,
 - сторінку консультацій/перелік коментарів,
 - фінальне рішення/текст.
3. Визначте:
 - 3 пропозиції, які реально вплинули (змінити текст),
 - 2 пропозиції, які відхилили (і чому),
 - хто був активною аудиторією (громадяни/НУО/бізнес).
4. Висновок: чи була консультація деліберативною (якісне обговорення) чи процедурною?

Вихід: короткий звіт на 1 стор.

Питання 6. Підготувати аналітичний звіт щодо ефективності цифрових інструментів участі

Теоретичне пояснення

Аналітичний звіт має поєднати:

- дані (моніторинг, таблиці, приклади),
- інтерпретацію (чому так сталося),
- висновки (ризик/можливості),
- рекомендації (що змінити).

Підсумкове практичне завдання: «Аналітичний звіт (2–3 стор.)»

Формат: індивідуально або групи.

Структура (обов'язково):

1. Об'єкт аналізу (що саме оцінюємо) + період.
2. Дані та метод (джерела, як збирали, як кодували).

3. Ефективність (метрики): участь, швидкість відповіді, прозорість, реальний вплив.
 4. Ризики маніпуляцій і запобіжники (що є/чого нема).
 5. 2 короткі кейси: петиція + консультація (або інші інструменти).
 6. Рекомендації (10 пунктів):
 - 4 про правила впливу і звітність,
 - 3 про безпеку/антибот,
 - 3 про якість *deliberation* (модерація, аргументація, дизайн платформи).
 7. Висновок (5–6 речень): «реальний вплив чи імітація?»
- Вихід:** звіт + додаток (таблиці порівнянь).

Питання для підсумкової рефлексії

1. Е-демократія – це більше про технології чи про правила і довіру?
2. Який інструмент участі дає найбільше реального впливу: петиції, консультації чи бюджет участі? Чому?
3. Чи можна повністю прибрати маніпуляції, чи завжди буде «ціна відкритості»?
4. Чому моделі е-петицій у різних країнах дають різний результат навіть при схожих платформах?
5. Які 3 рекомендації дадуть найшвидший ефект для підвищення довіри до цифрової участі?

Тема 8. Аналітичне моделювання інформаційних конфліктів у міжнародному середовищі

Мета семінару

- визначити, що таке **інформаційний конфлікт** у міжнародних відносинах і чим він відрізняється від «інформаційного шуму»;
- розібрати роль **стратегічних комунікацій** та інформаційної безпеки держави (інституції, протоколи, довіра);
- опанувати базові **моделі протидії дезінформації** (профілактика, виявлення, реагування, відновлення довіри);
- навчитися робити кейс-аналіз міжнародної інформаційної кампанії з ознаками дезінформації;
- спроектувати модель реагування держави на інформаційну загрозу (від 0–60 хв до 30 днів);
- скласти алгоритм аналітичного моніторингу інформаційного середовища (OSINT + кодування + тригери + звітність).

Очікувані результати навчання

Після семінару студент(ка) вміє:

- пояснювати поняття: інформаційний конфлікт, інформаційна операція, стратегічний наратив, фрейм, дезінформація/місінформація, координація, атрибуція, OSINT, social listening;
- ідентифікувати ознаки дезінформаційної кампанії та відрізнити її від критики/дискусії;
- будувати «модель кампанії» (ціль → аудиторія → наратив → канали → інструменти → ефект);
- розробляти план реагування держави з ролями, повідомленнями, доказами та метриками;
- створювати алгоритм моніторингу інформаційного простору з індикаторами і порогами сповіщення.

Питання 1. Поняття інформаційного конфлікту у міжнародних відносинах

Теоретичне пояснення

Інформаційний конфлікт – це системне протистояння акторів (держав, груп, мереж), де головна мета – змінити:

- сприйняття реальності (що вважати правдою),
- легітимність (хто «правий»),
- поведінку (підтримка/опір/нейтралітет),
через контроль або деформацію інформаційного середовища.

Відмінність від «скандалу/фейку»: інформаційний конфлікт має **стратегічну мету**, повторювані наративи, канали поширення та цільові аудиторії.

Практичне завдання: «3 ознаки конфлікту (а не шуму)»**Формат:** пари.**Інструкція:**

1. Запропонуйте 3 критерії, які відрізняють інформаційний конфлікт від випадкового шуму.
(Підказка: координація, повторюваність, цільова аудиторія, «ворог», політична мета).
2. Для кожного критерію наведіть короткий приклад (1–2 речення).
3. Висновок: який критерій найважче довести аналітично?

Вихід: список + 4–5 речень.**Питання 2. Стратегічні комунікації та інформаційна безпека держави****Теоретичне пояснення**

Стратегічні комунікації – узгоджена система повідомлень держави, яка підтримує політичні цілі та довіру. Вони включають:

- єдині меседжі (message discipline),
- доказовість (facts & proof),
- канали і спікерів,
- кризові протоколи,
- роботу з аудиторіями (діалог, пояснення).

Інформаційна безпека – здатність держави:

- захищати інформаційну інфраструктуру й довіру,
- протидіяти дезінформації,
- зберігати свободу слова і легітимність.

Ключ: якщо держава «програє довіру» – технічні спростування часто не працюють.

Практичне завдання: «Інституційна схема страткомів (хто за що відповідає?)»**Формат:** групи.**Інструкція:**

1. Побудуйте схему з 6 ролей:
 - урядовий спікер/пресслужба,
 - аналітичний підрозділ (OSINT),
 - МЗС/дипломатичні канали,
 - кібер/безпековий орган,
 - партнерські інституції (НУО/фактчек),
 - кризовий штаб (координація).
2. Для кожної ролі визначте 2 функції і 1 продукт (заява, брифінг, звіт, контрнартив).
3. Висновок: де найчастіше виникає «злам» координації?

Вихід: схема + висновок.

Питання 3. Моделі протидії дезінформації у глобальному просторі

Теоретичне пояснення

Три базові моделі (часто комбінуються):

1. **Профілактика (resilience-first)** Медіаграмотність, прозорість, довіра до інститутів, попередження.
2. **Виявлення та викриття (detect & debunk)** Моніторинг, фактчек, розкриття мереж, маркування.
3. **Обмеження поширення (disrupt & contain)** Політики платформ, демонетизація, обмеження бот-мереж, юридичні заходи (обережно, щоб не перейти межу цензури).

Сильна стратегія також використовує **prebunking** (попереджувальне пояснення типових маніпуляцій до того, як вони «зайдуть»).

Практичне завдання: «Порівняння моделей (коли що працює?)»

Формат: пари.

Інструкція:

1. Для кожної моделі виписіть:
 - 2 сильні сторони,
 - 2 слабкі сторони,
 - 1 умову ефективності (контекст).
2. Висновок: яка модель найважливіша в довгостроковій перспективі?

Вихід: таблиця + 4–5 речень.

Питання 4. Проаналізувати кейс міжнародної інформаційної кампанії з ознаками дезінформації

Теоретичне пояснення

Кейс-аналіз має відповідати на питання:

- хто (актор/мережа) і навіщо (мета),
- який наратив і які «докази» використовують,
- на кого спрямовано (аудиторія),
- як поширюють (канали, інфлюенсери, боти),
- який ефект (довіра, політика, поведінка).

Ознаки дезінформаційної кампанії:

- повторювані меседжі в різних каналах,
- синхронність/координація,
- псевдодокази, монтаж, вирвані цитати,
- «ворог» і спрощені пояснення,
- заклик до емоційної реакції.

Практичне завдання: «Паспорт кампанії (ціль → наратив → мережа → ефект)»

Формат: групи 3–4.

Інструкція:

1. Оберіть кейс (викладач дає або студент обирає) і зберіть 8–12 матеріалів (пости/статті/відео).
2. Заповніть паспорт:
 - ціль кампанії,
 - 2 ключові наративи,
 - цільові аудиторії (2),
 - канали (3),
 - мережеві вузли (інфлюенсери/групи/медіа),
 - тригери (що використовують як «доказ»),
 - наслідки (на рівні довіри/політики/поведінки),
 - що підтверджено/що припущення.
3. Висновок: які 2 елементи роблять кампанію небезпечною саме міжнародно?

Вихід: паспорт + короткий висновок.

Питання 5. Розробити модель реагування держави на інформаційну загрозу

Теоретичне пояснення

Модель реагування має бути не «одна заява», а цикл:

- виявлення → верифікація → координація → відповідь → стабілізація → відновлення довіри.

Важливі принципи:

- швидкість + точність,
- узгодженість спікерів,
- доказовість,
- емпатія,
- робота з партнерськими голосами (не лише «держава сама»).

Практичне завдання: «План реагування 0–60 хв / 24 год / 7 днів»

Формат: групи.

Інструкція:

1. Складіть план у трьох горизонтах:
 - **0–60 хв:** моніторинг, фактчек, збір доказів, «хто відповідальний», чорновик меседжу.
 - **до 24 год:** заява + Q&A, робота з платформами/медіа, контакт із партнерами, оновлення фактів.
 - **до 7 днів:** контрнатив, звітність, публічні докази, навчання, зміцнення довіри.
2. Визначте ролі (мінімум 6): спікер, OSINT-аналітик, юрист, кіберфахівець, дипломатичний канал, SMM/моніторинг.
3. Підготуйте:
 - 1 коротку заяву (100–150 слів),
 - 6 Q&A,

- 3 «не можна» (помилки, що знищують довіру).
- 4. Висновок: що є головною ціллю реагування – «спростувати» чи «зберегти довіру»?

Вихід: модель реагування + заява + Q&A.

Питання 6. Скласти алгоритм аналітичного моніторингу інформаційного середовища

Теоретичне пояснення

Моніторинг має бути алгоритмом, а не хаотичним читанням новин. Компоненти:

- джерела (офіційні, медіа, соцмережі, платформи),
- ключові слова/теми,
- кодування (тональність, фрейми, актори),
- тригери (пороги сповіщення),
- звітність (щоденні/тижневі дайджести),
- архів і база даних кейсів.

Підсумкове практичне завдання: «Алгоритм моніторингу (12 кроків)»

Формат: індивідуально або групи.

Інструкція:

Складіть алгоритм із 12 кроків:

1. визначити мету моніторингу (яка загроза/тема)
2. визначити аудиторії та мови
3. сформувати список джерел (мінімум 12)
4. сформувати словник запитів (keywords)
5. налаштувати частоту збору (щогодини/щодня)
6. визначити схему кодування (тональність/фрейм/актор)
7. визначити тригери «alarm» (пороги)
8. перевірка достовірності (2 незалежні джерела)
9. класифікація інцидентів (низький/середній/високий)
10. підготовка щоденного дайджесту (1 стор.)
11. підготовка тижневого звіту (тренди, мережі, ризики)
12. «lesson learned» та оновлення словника/джерел

Вихід: алгоритм + короткий опис тригерів (3 приклади).

Питання для підсумкової рефлексії

1. Чи завжди інформаційний конфлікт має «центр управління», чи він може бути саморозгортальним?
2. Що важливіше для держави: спростування фейків чи довгострокова стійкість (resilience)?
3. Яка модель протидії дезінформації найбільш етична і чому?
4. Який елемент кампанії найскладніше аналізувати: акторів, мережі, наративи чи ефект?
5. Чому моніторинг без алгоритму часто перетворюється на «інформаційну паніку»?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Брижко В.М., Фурашев В.М. Інформаційне право та інформаційне законодавство. 2-ге видання, доповнене. Київ: Право, 2021. 288 с.
2. Варенко В.М. Основи аналітики: навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2022. 248 с.
3. Величко О.М., Гордієнко Т.Б. Основи системного аналізу і прийняття оптимальних рішень: підручник. Одеса: Олді Плюс, 2022. 672 с.
4. Запорожець О.Ю. Технології інформаційного протидіювання: навч. посіб. Київ: Вадекс, 2022. 145 с.
5. Захарова І. В., Філіпова Л. Я., Задорожний І. С., Тарасенко Д. А. Основи інформаційно-аналітичної діяльності: навчальний посібник. 2-ге вид., випр. і доп. Черкаси: Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова, 2024. 347 с. URL: <https://suem.edu.ua/storage/doc/books/osnovy-informaciyno-analitychnoi-dialnosti-zaharova2.pdf>
6. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: навчально-методичний посібник / уклад.: К. С. Нестерова, С. І. Рассадникова, та ін. Одеса: Астропринт, 2025. 72 с.
7. Петров П. Г. Технологічні системно-утворюючі чинники формування зовнішньополітичного іміджу Північної Кореї: загальна характеристика. Регіональні студії. 2023. № 32. С. 187–191. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2023.32.30>
8. Петров П. Глобальна цифровізація та криза міжнародного демократичного легітимізму. Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках. 2025. Том 8, № 1. С. 254–262. DOI: <https://doi.org/10.15421/342531>
9. Петров П. Е-петиції, онлайн-консультації та цифрове голосування: вплив на реальні політичні рішення. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2025. № 53. С. 246–250. DOI: <https://doi.org/10.32782/apfs.v053.2025.41>
10. Петров П. Особливості трансформації політико-інституційних комунікаційних відносин з внутрішнім та зовнішнім середовищем під впливом процесу цифровізації. Епістемологічні дослідження в філософії, соціальних і політичних науках. 2024. Том 7, № 2. С. 160–166. DOI: <https://doi.org/10.15421/342455>
11. Петров П. Процес внутрішньополітичної цифровізації Сполучених Штатів Америки (електронне та цифрове урядування): ретроспектива та нормативно-правові засади. Філософія та політологія в контексті сучасної культури. 2024. Том 16, спеціальний випуск. С. 77–83. DOI: <https://doi.org/10.15421/352410>
12. Петров П., Вершина В., Головка І. Роль публічної дипломатії та парадипломатії як інструмент зміцнення політичних інститутів у цифровому вимірі // Філософія та політологія в контексті сучасної культури. 2025. Том 16, № 2. С. 215–221. DOI: <https://doi.org/10.15421/352462>
13. Петров П., Головка І., Котов І. Моделювання цифрової парадипломатії в глобальному просторі. Стратегія нейтралізації інформаційних загроз Empirio.

2025. № 2, спец. випуск. С. 92–101. DOI: <https://doi.org/10.18523/3041-1718.2025.2.c.92-101>

14. Стратегія інформаційної безпеки. Указ Президента України від 28 грудня 2021 року № 685/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#n7>

15. Томашевський О.М., Цегелик Г.Г., Вітер М.Б., Дудук В.І. Інформаційні технології та моделювання бізнес-процесів: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2024. 296 с.

16. Чернишова Л.О., Новікова Л.В. Світовий ринок інформаційно-комунікаційних технологій: тенденції та перспективи розвитку. Підприємництво та інновації. 2021. Вип. 16. С. 15-19. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/16.2>

Додаткова:

1. Варенко В. Операційна (онлайнова) аналітика: нові технології та можливості. Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. 2022. Випуск 9. С. 10–21. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7654.9.2022.259140>

2. Вонсович С. Г. Політичний аналіз і прогноз: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 228 с. URL: <https://politkaf.kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/vonsovych-s.-h.-politychnyj-analiz-i-prohnoz-navchalnyj-posibnyk.pdf>

3. Загуменна В. В., Кузьменко О. І. Інформаційно-аналітична діяльність як наукова та навчальна дисципліна: еволюція, тенденції розвитку. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2022. № 4. С. 102–107. DOI: <https://doi.org/10.32461/2409-9805.4.2022.269817>

4. Захарова І. В., Філіпова Л. Я., Задорожний І. С., Тарасенко Д. А. Основи інформаційно-аналітичної діяльності: навчальний посібник. Друге видання, виправлене і доповнене. Черкаси: Східноєвропейський університет імені Рауфа Аблязова, 2024. 347 с. URL: <https://suem.edu.ua/storage/doc/books/osnovy-informaciynno-analitychnoi-dialnosti-zaharova2.pdf>

5. Єремєєва І. А. Методичні рекомендації для самостійної та індивідуальної роботи з дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» ННІ права та інноваційної освіти денної та заочної форм навчання. Дніпро: ДДУВС, 2022. 32 с.

6. Іващенко Г. А., Отенко П. В. Розвиток інформаційно-аналітичної діяльності в галузі міжнародних відносин. Бізнес Інформ. 2024. № 9. С. 27-37. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-9-27-37>

7. Мірошніченко Т., Федорова Г. Цифрова дипломатія як сучасний комунікаційний інструмент міжнародних відносин. Грані: науково-теоретичний альманах. 2021. Том 24, № 12. С. 58–64. DOI: <https://doi.org/10.15421/1721119>

8. Петренко І. І. Аналіз публічної політики: навчальний посібник. Київ: Норма права, 2023. 332 с.

9. Петренко І. І. Методи політичних досліджень: навчальний посібник. Київ: Норма права, 2023. 220 с.
10. Шуляк А. М., Шуляк Н. О. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: навчально-методичний комплекс для студентів підготовки бакалавра галузі знань 29 Міжнародні відносини, спеціальності 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2022. 52 с.
11. Глобальний інформаційний простір як чинник розвитку міжнародних відносин: колективна монографія / за заг. ред. І.В. Іщенко. Ніжин: Лисенко М. М., 2023. 320 с. ISBN 978-617-640-633-4.
12. Лешик С. Інституційно-правовий механізм інформаційної політики України в процесі євроінтеграції. Політичне життя. 2024. № 3. С. 53-60 DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2024.3.6>
13. Міжнародна інформаційна безпека: підруч. К.: Вадекс, 2023. 540 с.
14. Ростока М. Методологічні засади інформаційно-аналітичного супроводу психологічної науки і освіти сьогодення. Імідж сучасного педагога. 2024. № 2 (215). С. 24-33. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2\(215\)-24-33](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2024-2(215)-24-33)
15. Старостін О.Ю. Основні загрози інтересам держави у сфері інформаційної безпеки України. Вісник ХНУВС – Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs. 2024. No 1 (104). С. 283-292. DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2024.1.24>
16. Фролова О., Чекмарьова В. Інтеграція України до європейського інформаційного простору. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. 2022. Вип. 2 (13), с. 66-77. DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2022-02-66-77>
17. Чернишова Л.О. Особливості регулювання сфери інформаційно-комунікаційних технологій для подолання економічної нерівності країн в межах ЄС. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2023. № 4 (41). URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/index.php/vipusk-41-2023>

Інформаційні ресурси:

1. Бібліотека Конгресу США. Country Studies: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.loc.gov/collections/country-studies/?fa=online-format:pdf&sp=2>
2. Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара: офіційний вебсайт. URL: <https://www.dnu.dp.ua/>
4. Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека: офіційний вебсайт. URL: <http://www.libr.dp.ua/>
5. Європейський Союз: офіційний вебпортал. URL: https://european-union.europa.eu/contact-eu_uk
6. Інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

7. Міністерство закордонних справ України: офіційний вебсайт. URL: <https://mfa.gov.ua/>
8. Міністерство освіти і науки України: офіційний вебсайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
9. Наукова бібліотека Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара: офіційний вебсайт. URL: <http://library.dsu.dp.ua/>
10. Національна академія наук України: офіційний вебсайт. URL: <http://www.nas.gov.ua/>
11. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: офіційний вебсайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
12. Національний інститут стратегічних досліджень: офіційний вебсайт. URL: <https://niss.gov.ua/>
13. Організація Об'єднаних Націй: офіційний вебсайт. URL: <https://www.un.org/en>
14. Рада національної безпеки і оборони України: офіційний вебсайт. URL: <https://www.rnbo.gov.ua/>
15. Цифровий репозиторій Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара. URL: <https://repository.dnu.dp.ua/>
16. ЮНЕСКО: офіційний вебсайт. URL: <https://www.unesco.org/en>
17. Directorate-General for Communication. Types of institutions and bodies: official web-site. Available at: https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/types-institutions-and-bodies_en
18. European Commission. Areas of EU action: official web-site. Available at: https://commission.europa.eu/about/role/law/areas-eu-action_en
19. European Commission. Common Foreign and Security Policy: official web-site. Available at: https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/common-foreign-and-security-policy_en
20. European Parliament. Directorate-General for Internal Policies. The European Council in 2022. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2023. Available at: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/9154aba7-f617-11ee-8e14-01aa75ed71a1/language-en>
21. European Parliament. Members of the European Parliament: official web-site. Available at: <https://www.europarl.europa.eu/meps/en/home>
22. Official Journal of the European Union. Court of Justice of the European Union. Access to European Union Law. Available at: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM:eu_court_justice
23. Official Journal of the European Union. European Council. Access to European Union Law. Available at: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM:european_council
24. Official Journal of the European Union. European Parliament. Access to European Union. Available at: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM:european_parliament

ПЕТРОВ Павло кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

ГОЛОВКО Іван кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

**Методичні рекомендації до семінарських занять
з дисципліни: «Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних
відносинах»**

Методичні рекомендації до семінарських занять з дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах» (ІАДМВ) призначені для студентів спеціальностей 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії та спрямовані на формування професійної аналітичної компетентності в умовах сучасного інформаційного суспільства. Матеріал охоплює базові та прикладні аспекти аналітичної роботи у сфері міжнародних відносин, зокрема: методологічні підходи до створення інформаційно-аналітичних продуктів; огляд міжнародних інформаційних агентств і механізмів впливу на глобальний інформаційний простір; аналіз технологій державного брендингу, цифрової дипломатії та інформаційної безпеки; особливості організації аналітичної діяльності в Україні.